Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 21. | Torsdag den 24. Maj 1888. | 3. Aarg.

Indhold: Politiske Breve — Udstillingens Aabning. — Far sagte, saa fremmes din Færd. — Maanen. — Udkomne Bøger. — Ejendommeligheder fra det fynske Almuesprog. — Bekjendtgjørelser.

Politiske Breve.

VII.

Jeg kommer til endnu engang at vende tilbage til „Standspolitiken" for at bidrage mit til, at Folk kan faa det rigtige Syn paa denne Sag.

Der er en *naturlig* og en *unaturlig* Standspolitik. Den naturlige Standspolitik bestaar deri, at enhver Samfundsklasse er nærmest henvist til at være Talsmand for sine egne Interesser og søge at føre dem igjennem. Den unaturlige Standspolitik bestaar deri, at den ene Stand ikke vil taale, at de andre Stænder kommer til Orde for at frembære deres Ønsker, og at man ikke vil tage billigt Hensyn til disse.

Ethvert enkelt Menneske er nærmest henvist til at sørge for sig selv. Det er ikke sundt, at ville overlade dette til andre, og man vil i Reglen ogsaa komme til at vente længe, hvis man gjør det. Men ganske paa samme Maade forholder det sig med den enkelte Stand. Den er selv nærmest til at gjøre sine Krav gjældende og paavirke den offentlige Mening i Retning af, at faa disse Krav tilfredsstillede, og jo talrigere Standen er, og jo mere dens Interesser falde sammen med hele Samfundets, desto billigere Krav har den paa at blive hørt. Det er ikke noget godt Tegn, naar en Stand er sunket saa dybt, saa den ikke kan tage sig af sine egne Sager, men udelukkende er henvist til andre Stænders Hjælp. Dette var f. Ex. Tilfældet med Bondestanden i Midten af forrige Aarhundrede. Den var saa hjælpeløs, saa den kunde ikke føre nogen Standspolitik. Ganske vist kom Hjælpen fra de andre Samfundsklasser. Men naar Hjælpen kommer paa den Maade, saa kommer den altid som et Mirakel. Og skjønt der altsaa kan ske saadanne sociale Mirakler, saa har vi ikke Lov til at gjøre Regning paa dem, lige saa lidt som det enkelte Menneske har Lov til at gjøre Regning paa, at der vil nok komme stegte Duer og flyve ham ind i Munden.

De Stænder, der selv ere komme paa den grønne Gren ved Hjælp af en kraftig gjennemført Standspolitik, vil i Reglen være dem, der er ivrigst i at advare andre for Standspolitikens Farer. De vil nemlig selv helst have Eneret paa at føre den. Og det er aabenbart, at naar en Stand fører Standspolitik, og de andre er saa skikkelige at lade være, saa vil den gaa af med hele Profiten. — Gejstligheden og Adelen har i ældre Tid ført en kraftig Standspolitik, og Grunden til at den lykkedes, var den, at de andre Stænder var ude af Stand til at føre en Politik, der kunde varetage deres Interesser. Og i den Tid Enevælden herskede, førte Kongerne en kraftig Standspolitik til Fordel for dem selv. Dog maa man sige om Kongemagten, at den fører ikke saa ensidig en Standspolitik som en almægtig Gejstlighed eller Adel. Kongemagten *kan* undertiden bidrage mægtigt til at løfte en underkuet Stand. Det bør ikke glemmes, at Bondestandens Frigjørelse væsentlig skyldes Enevoldsmagten. Det var aldrig sket hverken under et Præstevælde eller et Adelsvælde.

Men nu, siger man, har Grundloven afskaffet Stænderne, og nu skal der kun være en Stand i Landet, og det er *Folket*. Ja, det lyder nu meget kjønt. Men naar noget lyder saadan rigtig kjønt, saa skal man se det efter i Sømmene. Men vi Danske har en vis Tilbøjelighed til, strax at tage alting for gode Varer, naar det bare lyder kjønt. Især naar vi kan faa det Ord: *Folket* med ind. Folkeaanden, Folkehjertet og alt saadant noget, det kan vi i Reglen ikke staa for. Saa bliver vi strax rørte. Sagen er nemlig

den, at ved „Folket“ tænker vi gjerne kun paa os selv og vore nærmeste Venner, ganske ligesom en Præst, naar han taler om „de Hellige“, saa tænker han i Reglen kun paa sig selv og paa dem der hører ham hver Søndag i Kirken. Eller ogsaa tænker man ved „Folket“ slet ikke paa de virkelige Mennesker, saadan som de til daglig gaar og staar, men man tænker paa nogle umaadelig ædle og fuldkomne Mennesker, som der maaske er en 20—30 Stykker af i det hele Land, — saadanne Mennesker, som ikke har Spor af Egenkjærlighed eller Standsinteresse. — Men naar vi vil holde os til Jorden, og ikke er for højt oppe paa Talerstolen, saa véd vi jo meget godt, at saadan er Folk ikke til daglig Brug. Naar vi Præster og Rigsdagsmænd og Højskoleforstandere staar paa Talerstolen, saa er vi tit, i mere end en Betydning, højt oppe. Saa høre vi med til „Folket“, og saa har vi alene „det almene Vel“ for Øje. Og vore Tilhørere ligesaa. De bliver løftet helt op til os, og somme Tider næsten højere endnu. Men naar vi saa kommer ned af Talerstolen og hjem i vor egen Stue, saa bliver det noget anderledes. Paa Talerstolen, der forsvandt Præsten, Bonden, Højskoleforstanderen. De gik op i „Folket“ og tænkte bare paa „det almene Vel“. Men naar Præsten kom hjem, — ja, saa kom *Præsten* igjen. Og hvis nogen saa vilde sige, at „det almene Vel“ krævede, at han f. Ex. gav Afkald paa sin Jord, saa vilde han af alle Livsens Kræfter stride for at beholde den, og han vilde skjælde den Regjering og Rigsdag dygtig ud, der sørgede for „det almene Vel“ paa den Maner. Og naar Rigsdagsbonden kom hjem fra Mødet, — ja, saa blev han borte som en Del af „Folket“, saa kom *Bonden* frem. Og naar nogen saa vilde sige, at „det almene Vel“ krævede, at han afstod en Tønde Land til sin Husmand eller Arbejdsmand, saa vilde han blæse „det almene Vel“ et Stykke, og holde paa sin Jord. Og naar Højskoleforstanderen kom ned af Katedret, og ind i sin egen Stue, og han saa fik fat i Avisen og læste, at nu havde Rigsdagen vedtaget, at han for „det almene Vels“ Skyld ikke skulde have noget Tilskud til sin Højskole, — saa vilde han alligevel synes, at dette „almene Vel“ var en meget underlig Indretning.

Vi Danske har gjerne for Skik, at naar vi holder Taler og er til Møder, saa er vi i „Galla“, ligesom alle pæne Folk ved Udstillingens Aabning. Vi tænker først paa „det almene Vel“ og saa paa os selv. Men naar vi saa kommer hjem, saa trækker vi Galladragten af og de daglige Klæder paa. Saa tænker vi først paa os selv, og saa paa „det almene Vel“. Og det er endda store Ting, hvis vi ikke tænker baade først og sidst paa os selv. Naar vi er i „Galla“, saa forsvinder Stænderne og Standspolitiken og alt saadant noget lavt noget, og „Folket“, som altid er uegennyttigt og rede til at ofre alt muligt for andre, kommer i Stedet. Men naar vi gaar i vore daglige Klæder, saa forsvinder „Folket“ og „Standen“ kommer i Stedet. Og det er endda store Ting, hvis vi nøjes med „Standspolitik.“ — Der er ogsaa noget som hedder „Enkeltmandspolitik“, og den er heller ikke ganske ukjendt i Danmark, hverken paa Rigsdagen eller udenfor, hverken i Højre eller Venstre.

Sagen er den, at Livet er stærkere end alle mulige Theorier. I det praktiske Liv er der nu engang forskjellige Stænder. Der er Godsejere, Bønder, Husmænd, Arbejdere, Embedsmænd, Haandværkere, Handelsmænd o. s. v. Hver har sine Interesser, som de naturligvis vil søge at gjøre gjældende i den lovgivende Forsamling. Derfor vil de særlig vælge de Mænd, som antages at ville være Talsmænd for deres Interesser. Naar Godsejerne vælge til Landsthinget, saa vil de ufejlbarligt vælge en Mand, der har Godsejerintereser, og naar Bønderne vælge til Folkethinget, vil de være betænkte paa, at faa en Mand der har Interesse for Bondestanden, og naar Arbejderne vælge, saa tager de helst en Socialdemokrat, hvis de kan faa ham. Det var, som bekjendt, Grundtvigs Tanke, at Landsthinget skulde særlig have været en Repræsentation for *Byerne*, Folkethinget for *Landet*, idet han derved mente at faa en Repræsentation, der hos os vilde passe til de forskjellige Interesser. Dette var en god og sund Tanke, som vi maa beklage ikke blev gjennemført. Rigsdagen vilde da være blevet en fyldigere Standsrepræsentation end den nu er. Nu er den særlig en Repræsentation for Landbostanden, Landsthinget for de store, og Folkethinget for de smaa Bønder. Det vilde ikke have været til Skade, om de andre Interesser, særlig Arbejdernes, havde været noget fyldigere repræsenteret. Jeg anser det ikke for utænkeligt, at de frie Forfatninger i Tidens Løb kan udvikle sig saaledes, at Valglovene underkastes gjennemgribende Forandringer, saa der tages mere Hensyn til at faa alle Interesser repræsenteret særlig Smaafolk. Som Valgloven nu er, vil det nemlig være meget vanskeligt for den egentlige Arbejderstand at faa saa mange Repræsentanter, som de egentlig burde have. Ikke fordi Arbejderne er saa faa, saa de ikke har Stemmer nok, men fordi det altid vil være vanskeligt for Arbejderne, at bruge deres Stemmer, som de selv vil, under de nuværende Forhold.

Det Fremskridt, som skete ved de frie Forfatninger bestod ikke deri, at nu skulde al Standspolitik paa engang høre op. Men det bestod deri, *at nu skulde det være muligt for alle Stænder at komme frem, og gjøre deres Krav gjældende, medens dette før kun havde været muligt for en enkelt Stand.* Den store Forskjel paa aristokratiske og demokratiske Forfatninger bestaar ikke deri, at i de aristokratiske Stater drives der Standspolitik, og i de demokratiske drives der ikke Standpolitik. Men den bestaar deri, at i de aristokratiske Stater er det kun en enkelt herskende Stand, der kan drive Standspolitik, men i de demokratiske burde ingen Stand være udelukket fra at kunne gjøre sine Interesser gjældende. Det er derfor klart nok, at til en demokratisk Forfatning hører almindelig Stemmeret. Men det er en fuldstændig Overtro, hvis man indbilder sig, at den almindelige Stemmeret i og for sig er tilstrækkelig til skabe demokratiske Tilstande. I et Land, hvor f. Ex. en lille Skare Rigmænd har omtrent Halvdelen af

Befolkningen i Lommen, fordi den er økonomisk afhængig af dem, der vil den almindelige Stemmeret blive brugt til at drive Standspolitik med for disse enkelte Rigmænd, medens derimod Halvdelen af Befolkningen, vil være ude af Stand til at gjøre sine billige Krav gjældende. Den almindelige Stemmeret maa derfor kunne udøves paa en saadan Maade, at Stemmerne virkelig kommer til at tjene de Stemmendes Interesser.

Kun naar det saaledes bliver muligt for de forskjellige Samfundsklasser, at gjøre deres Standsinteresser gjældende paa en Maade, der staar i nogenlunde Forhold til deres Betydning for det hele Samfund, kun saa faar vi en virkelig *folkelig* Politik. — Den folkelige Politik fremkommer derved, at de forskjellige Stænders Interesser kar virkelig Frihed til at komme til Orde og brydes med hinanden. Saadan som Folk nu er, kan man gjøre temmelig sikker Regning paa, at de fleste vil føre Standspolitik, naar de kan komme afsted med det. Det kommer derfor an paa, at det bliver muligt for *alle*.

Om der nogensinde vil komme en Tid, da Folk bliver saa upartiske og uegennyttige, saa de virkelig først sér paa „det almene Vel", og saa bagefter paa deres egen Stands Vel, — det vil jeg lade staa hen. Men foreløbig tror jeg, at hver Stand vil se først paa sit eget Vel, og saa bagefter paa det almene. Og det kan jo ikke nytte at sige, at det *burde* de ikke. Thi Folk er, idetmindste endnu, ikke saa gode som de burde være. Det kommer derfor an paa, at indrette en Stat saaledes, at den ikke bliver Udtryk for en *ensidig*, men en *alsidig* Standspolitik. — Men de nuværende Stater er indrettet, ikke efter hvad Folk virkelig er, men efter hvad de burde være. Og da Folk ikke er som de burde være, saa er Indretningen naturligvis ogsaa forkert, og det gaar som det kan, men ikke som det skal.

Udstillingens Aabning.

Naar man saa den store, prægtige Forsamling, saa skulde man ikke tro, at det danske Folk væsentligt er et Folk af Bønder og Arbejdere. Jeg kom til at tænke paa de store Folkemøder ude paa Landet. Naar man ser ud over en saadan stor landlig Forsamling, saa opdager man kun en eneste Farve, nemlig den sorte. Men her var alle mulige Kulører, og Mændene var meget mere spraglede end Kvinderne. Jeg kom til at tænke paa en gammel Vise, hvor der staar: Enhver har i Klæderne sin Tolk, os alle gjør Skrædderen til Tolk. Hvis man nemlig havde forstaaet sig paa det, saa vilde man her paa de forskjellige Klæder kunne have set hvad Folk var, da hver Uniform havde sin Betydning. Og hvis det Indre svarede til det Ydre, saa var det en kjøn Forsamling. Dagen forud havde der været fuldt af Arbejdere for at lave alting til, men nu var alle Arbejderne som blæst bort, og man saa kun pæne Folk. Mange af disse pæne Folk har ganske vist havt stor Fortjeneste af det storartede Resultat, der er naaet. De har lagt Hoved til, men de har ikke lagt Hænder til. Det havde vel været i sin Orden, om man havde sét ogsaa en hel Del af dem, der havde lagt Hænder til. Det forekommer mig, at den Klage, der er fremkommet i Social-Demokraten over, at der ikke var indbudt Repræsentanter for de Arbejdere, der har været beskjæftigede med Udstillingen, til Aabningshøjtideligheden, — denne Klage er fuldt berettiget. Men jeg vil ikke lægge Udstillingskomitéen dette til Last. Den har handlet i Overensstemmelse med hele den Aand, som gaar igjennem vort Samfund, og det er en i Bund og Grund aristokratisk Aand, som de enkelte Mænd ikke har mere Ansvar for end alle vi andre. Vi betragter det som en Selvfølge, at de som arbejder med Hænderne, er en ringere Klasse Mennesker end de, som arbejder med Hovedet, og at de, som slet ikke arbejder, er de allerfineste. Og naar saa Arbejdet er fuldført, saa bliver de, som ikke har havt det mindste med det at gjøre, Nr. 1 ved Indvielsen, de som har lagt Hoved til bliver Nr. 2, og de som har lagt Hænder til bliver sat helt udenfor Nummer. Men at de sidste føler denne Fordeling som en Krænkelse, det kan man slet ikke fortænke dem i. Det er en af de Fornærmelser, som vi, uden at tænke videre over det, tilføjer den arbejdende Stand. Men denne tænker over det, og jo mere den tænker over det, desto dybere vil Kløften blive mellem dem og os andre, og deste mere forsvinder Udsigten til, at den Kløft nogensinde kan udjævnes paa en fredelig Maade. Arbejderspørgsmaalet det er ikke *alene* et Pengespørgsmaal, men det er et Spørgsmaal om *Ære*. Viste vi Arbejderen den samme borgerlige og menneskelige Ære, som de andre Samfundsklasser ved saadanne Lejligheder, hvor de havde spillet en Hovedrolle, saa vilde der være gjort et stort Skridt til ogsaa at løse Pengespørgsmaalet. — Jesus fik, selv af sine Modstandere, den Ros, at han tog ikke Hensyn til Personer. Man kan uden synderlig Overdrivelse sige, at vi som nu er hans Disciple tager ikke Hensyn til andet end Personer. — Men deraf vilde da ogsaa følge, at tænker vi os, at Jesus *nu* havde vandret paa Jorden, og været Tømmermand ligesom den Gang, og været med at arbejde paa Udstillingsbygningen, — saa var han ganske simpelt ikke kommet med til Højtiden. — *Nu* var der ganske vist en hel Del der mindede om ham, nemlig, en umaadelig Mængde *Guld og Sølvkors* paa de kristne Stormænds Kjoler. Og man kan ikke sige andet, end at disse Efterligninger af hans Kors er ganske paa Højde med Tidens Aand. Der er akkurat den samme Forskjel paa vore Dages Kristendom og den oprindelige Kristendom, som der er paa Trækorset paa Golgatha, og Sølv- og Guldkorsene paa de røde Kjoler.

Dette var et af de Indtryk jeg fik ved Aabningsfesten, og det var ikke glædeligt. Men jeg følte mig selv ligesaa medskyldig i dette Forhold, som nogen anden.

Forøvrigt er det Indtryk man faar af Udstillingen aldeles storartet, og jeg raader alle som paa nogen Maade kan, at komme og tage den i Øjesyn. Ved kortere Besøg kan man jo ikke fordybe sig i den utallige Mængde af enkelte Gjenstande der findes paa en saadan Udstilling. Men man faar et Overblik over hvor langt Menneskeslægten er naaet i sit Arbejde ved Aandens og Haandens samlede Anstrængelser, og man faar det Indtryk, at den er kommet meget langt. Man kunde fristes til at sige, at nu var den snart ved Maalet i den Retning. Det er dog højst sandsynligt, at naar vore Børnebørn samles til Udstillinger, vil de se tilbage til vore, som nogle højst ufuldkomne Forestillinger. Men det er en Tilfredsstillelse for hver Slægt at vide, at ingen endnu er naaet højere end den. Men det forunderlige er, at i en Tid hvor *Arbejdet* er naaet saa umaadeligt højt, der betragter man endnu *Arbejderne* som et ringere Menneske end andre. Der er heri en Modsigelse, som man skulde synes at alle fornuftige Mennesker maatte kunne se, men som i Virkeligheden mange ikke kan se endnu. Man maa haabe at ogsaa i den Retning vil vore Børnebørn være komne langt videre end vi. — Naar om 100 Aar en Udstilling aabnes her i Kjøbenhavn, vil forhaabentlig Repræsentanter for de Arbejdere, der har været virksomme ved Bygningernes Opførelse have Plads i nogle af de første Rækker, og en Arbejder vil, som Medlem af Udstillingskomitéen, være med at modtage H. M. Kong Frederik d. 9de. Den Mand, som har været Sjælen i det hele Foretagende vil holde Festtalen, selv om han ikke er saa meget højt paa Straa, og Kong Frederik d. 9de vil i almindelig borgerlig Dragt, besvare Talen med en Henvisning til, at man nu ikke alene er kommen langt videre paa Arbejdets Omraade end ved Udstillingen for Hundrede Aar siden, men at man nu ogsaa er kommen dertil, at der vises de forskjellige Samfundsklasser lige megen Ære, fordi man er kommen til at forstaa, at alle har Betydning for det fælles Vel. — Og Kong Frederik d. 9de vil slutte med følgende Ord; „Da vore Oldefædre for 100 Aar siden var forsamlede her i vor gode Stad til Aabningen af den daværende Udstilling, da frembød Forsamlingen, efter samtidige Avisers Beskrivelse, et glimrende Skue, spraglede Toiletter vexlede med glimrende Uniformer, og alle Vegne glimrede Kors og Stjerner, som man i de Tider ansaa for Udmærkelsestegn. — Naar jeg nu, mine Venner! ser ud over denne Forsamling, da opdager mit Øje ikke denne glimrende Pragt, der, som saameget andet i hin Tid, bidrog til at rejse en Kløft mellem de forskjellige Samfundsklasser. Men jeg ser lutter glade og fornøjede Ansigter, jeg ved at her er hele mit Folk repræsenteret, og jeg ved at vor Samfundsbygning hviler ikke paa en Grundvold af Ulighed og Uretfærdighed, men paa Frihedens Lighedens og Broderskabets tre faste Hovedhjørnestene."

Efter Festen er der en stor Fællesspisning, hvor Arbejdernes Formand udbringer Kongens Skaal. — Endeløs Jubel.

Maanen.

II.

Lad os i Tankerne gjøre en Rejse til Maanen. I Virkeligheden lader det sig nemlig ikke gjøre af to Grunde. Thi saa snart vi kom en Mils Vej op over Jordens Overflade, vilde Luften blive os for tynd: vi vilde kvæles. Og selv om det lykkedes os at komme derop, saa blev Sagen ikke bedre. Thi der er nu heller ingen Luft paa Maanen, i det mindste ikke saa meget, saa noget levende Væsen kan faa tilstrækkeligt af denne højst nødvendige Vare. Det er denne Mangel paa Luft, som nu giver Maanen sin ejendommelige Karakter.

Lad os tænke os, at vi kom til Maanen ved Solens Opgang. Thi Solen beskinner jo Maanen lige saa vel som Jorden. Det er Solskinnet paa Maanen, der bevirker, at denne kan lyse for os. — Naar Solen her paa Jorden er ved at staa op, saa begynder det allerede at lysne. I de korte Sommernætter ser man Lysningen fra Solen paa Himlen hele Natten. Det er Jordens Luftkreds, der bevirker dette dæmrende Lys. Men denne Morgendæmring findes ikke paa Maanen, der er ingen Overgang mellem Lys og Mørke. Naar Solen staar op, falder dens Straaler først paa de høje Bjærgetoppe, og disse ligger da i et blændende hvidt Lys. Men nogle hundrede Fod længere nede er der endnu kulsort Nat. Hos os er der dog Lys ogsaa i Skyggen. Naar Solen f. Eks. staar bagved et Bjærg, saa er der ikke mørkt paa Bjærgets Skyggeside. Men naar Solen staar bagved et af Maanens Bjærge, er der paa Solsiden blændende hvidt Lys, paa Skyggesiden bælgmørk Nat.

Som Følge af, at der ingen Luft er paa Maanen, er der heller intet Vand, ingen Have, ingen Floder, ingen Kilder, ingen Skyer. Men der har en Gang været alt dette. Naar Maanen er klar, opdager man let med det blotte Øje, at der er mørke Partier, lige som store graa Pletter. Det er det gamle, udtørrede Havdyb. Dets mørke Farve hidrører formodentlig fra Lerjord, der i sin Tid er blevet aflejret af Maanehavet. — Paa højre Side af det store Maanehav ser man i store Kikkerter et af de mærkeligste Ringbjærge. Man antog tidligere, at disse Ringbjærge var udbrændte Vulkaner, da de i deres Form har en Del Lighed med Vulkanerne paa Jorden. Hullet midt i dem skulde saa have været Krateret, den Aabning, gjennem hvilken den underjordiske glødende Masse væltede ud. Men dette er ikke rimeligt. Kraterne paa Jordens Vulkaner er nemlig alle temmelig smaa. Men Hullerne i Maanens store Ringbjærge er adskillige Mile i Gjennemsnit. Man kan ikke let tænke sig, at der paa Maanen, der er en langt mindre Klode end Jorden, skulde have været Vulkaner med saa uhyre store Kratere. Den rimeligste Forklaring er den, som fremsattes i den forrige Artikel, at disse Huller nemlig er dannede ved de smaa Maaner, som i de første Tider faldt ned paa den store.

De mest lysende Partier af Maanen dannes af Bjærgene. Disses Højde er selvfølgelig meget forskjellig. De højeste naa op til 28,000 Fod, altsaa samme Højde som Jordens højeste Bjærge. Men i Virkeligheden er Maanens Bjærge betydelig lavere end Jordens. Sagen er jo nemlig den, at naar vi maaler Jordens Bjærge, saa beregner vi deres Højde fra Havets Overflade, medens vi paa Maanen beregner Højden fra Havdybet. Naar vi nu betænker, at Havet paa Jorden er sine Steder 14,000 Fod dybt, maa vi altsaa lægge disse 14,000 Fod til for at faa den virkelige Højde paa Jordens Bjærge i Forhold til Maanens.

Som Følge af, at Luft og Vand mangler paa Maanen, er der ikke Spor af Liv. Intet Græs, ingen Planter eller Dyr, intet Menneske. Alt er en uhyre Ørken, et stivnet Bjærglandskab, der kun bestaar af takkede Fjælde. Ingen Lyd høres i den uhyre Ensomhed. Himlen, som hos os synes at være blaa, paa Grund af Luftkredsen, der omgiver Jorden, er der ganske sort. Fra denne sorte Himmel straaler om Dagen Solen ned med et blændende Lys og om Natten Stjærnerne. Om Natten sés foruden Stjærnerne en uhyre stor lysende Klode, nemlig vor Jord. Ligesom vi har Maaneskin, har Maanen nemlig Jordskin. — Var der Liv og Virksomhed paa Maanen, maatte vi kunne opdage Spor af det paa Grund af dens forholdsvis store Nærhed ved os. En Maanebeboer vilde, naar han kastede sit Blik ned paa Jorden, kunne opdage en Mængde for ham mærkelige Ting. Han vilde meget tydeligt kunne skjælne Havet fra Landet. Han vilde kunne se, hvorledes Landets Farve vekslede med de forskjellige Aarstider. Om Vinteren vilde han se et hvidt Skjær brede sig fra Jordens Poler og nedad, om Sommeren vilde han se dette hvide Skjær forsvinde og give Plads for en livlig grøn Farve. I gode Kikkerter vilde han kunne se de store Flokke af Dyr paa Amerikas uhyre Græssletter og Trækfugleskarerne, der drog til de forskjellige Egne. Han kunde se de store Troppeafdelinger bevæge sig frem mod hinanden i Slagene, de store Byer, der voksede mere og mere. — Hvis altsaa lignende Gjenstande og Bevægelser fandtes paa Maanen, maatte vi ogsaa kunne iagttage det her fra Jorden. Men vi ser intet. Maanen er som et Dødens Rige at se ind i. Rigtignok mener man at have opdaget enkelte Spor af Fugtighed deroppe, altsaa et Vidnesbyrd om, at Maanens Luftkreds endnu ikke fuldstændig var forsvundet. Man mener at have opdaget, at der over visse Kratere, naar Morgenen bryder frem, sværer en let Sky, og ligeledes mener man i enkelte Lavninger at have opdaget et svagt grønt Skjær, som dog meget snart forsvinder, efter at Solen er staaet op. — Men selv om der altsaa endnu er en ubetydelig Smule Luft tilbage, er det en Kjendsgjerning, at der ikke er tilstrækkeligt til Livets Ophold hverken for Planter eller Dyr.

Hvad er nu Grunden til, at Maanen allerede har mistet Livsbetingelserne, Luft og Vand, da Jorden dog endnu har disse? Maanen er jo for saa vidt yngre end Jorden, den er, som vi før har omtalt, Jordens Datter, en Del af Jordens Masse, som blev slynget ud i Rummet, da denne var i sin glødende Tilstand. Men det, som har været Maanens Ulykke, er det, at den er en forholdsvis lille Klode. Dette har rigtignok bevirket, at Maanen blev afkølet før Jorden og fik Betingelser for at kunne udfolde Liv før denne, saa da Jorden endnu som en glødende Kugle svævede i Rummet, var Maanen skikket til Beboelse og har formodentlig ogsaa været beboet, da det maa antages, at alle Vegne, hvor der er Betingelser for Liv, der fremkalder Gud ogsaa Liv. — Men som Følge af sin Lidenhed mistede Maanen efterhaanden for meget af sin Varme, den har opbrugt sin Luft, afgivet den lidt efter lidt til det kolde Verdensrum, hvori alle Kloder sværer. Enhver Klode har nemlig foruden Solvarmen en naturlig Varme i sig selv, som efterhaanden aftager. Der var f. Eks. en Tid, da Jordens naturlige Varme var saa stor, at der trivedes Planter, som nu kun findes i de varmeste Egne, dér, hvor der nu altid er Is og Sne. Men naar en Klode ganske mister sin naturlige Varme, mister den ogsaa sin Luftkreds, og da Solen kun kan opvarme den, naar dens Straaler gaar igjennem Luftkredsen, hjemfalder den til Død, naar den har opbrugt sin naturlige Varme.

Maanen er altsaa nu en død Klode. Det er saa at sige et Lig, der lyser ned til os fra Nattehimlen. Og hvis Jorden lever længe nok til det, vil det en Gang gaa den ganske paa samme Maade. Der varsles jo i Skriften om Verdens Undergang. Og at denne Jord en Gang vil dø, det er sikkert nok. Spørgsmaalet er kun, paa hvad Maade den vil dø. Skriften siger, at det vil ske ved Ild. Hvis dette er Tilfældet, peger det hen paa en eller anden stor Naturrevolution, der vil ramme hele vort Solsystem. Men hvis Jorden faar Lov til at leve sin Tid ud, saa vil den dø, saa at sige, en naturlig Død paa samme Maade som Maanen, ved at sætte Luft og Vand til, og der vil kun blive en uhyre Ørken tilbage her, hvor nu Livet udfolder sig i al sin Rigdom og Mangfoldighed. Men der er meget, meget længe til.

Men er der Kloder, der dør, saa er der til Gjengjæld andre, der saa at sige ikke har begyndt at leve endnu, fordi de endnu ikke er blevne tilstrækkelig afkølede, til at Livet kan udfolde sig paa dem, men som efterhaanden vil blive skikkede til at blive Skuepladse for Livet, ligesom der efter al Sandsynlighed er en Mængde Kloder, der allerede er i den Tilstand, at de kan bære Livet frem. Der er mange Boliger i Faderens Hus. Ingen kjender deres Tal.

Og slukkes alle Sole og Stjærner en Gang,
Dog springer Livets Kilde, hvor evigt den sprang.

Gud bliver ved at skabe. Der gaar intet Øjeblik, uden at nye Verdener udstrømmer fra den evige Livskilde.

Far sagte, saa fremmes din Færd.

(Af *J. P. Kristensen-Fanders*).

„Apostlenes Kjøretøj" staar ikke saa højt i Kurs nu som før; det er for langsomt for vort 19. Aarhundrede. Nu tager man helst med Toget, og Farten med dette tilfredsstiller knapt de Rejsende, hvis den ikke er Iltogsfart. Alligevel er det ikke alle Rejser, der gjøres bedst med „Damp og med Vind til Vinge". Vil man have „Æventyr paa Fodrejsen", ønsker man at kunne dvæle ved alle et Landskabs mærkeligste Ting og Udsigter, gaar man paa Spor efter, hvad der rører sig i de Folks Sind, som findes i Nærheden af ens Vej — saa maa man endnu som i gamle Dage tage Fod i Haand og Randsel paa Ryg, og færdes som jævn, taalmodig Vandringsmand. —

Ikke mindst, naar Talen er om Rejser i Kundskabens og den personlige Udviklings Verden, gjælder det, at Skridt for Skridt, Fod for Fod er den bedste Regel for Fremgangen. Naar det er tørre Kundskaber, man vil gaa frem i, nytter det sjælden at tage Æventyrets Syvmilestøvler paa. Jeg havde en Gang en Kammerat, der ligesom jeg og flere skulde lære Mathematik. Han led af et ulykkeligt Hang til kun at læse bag i sine mathematiske Lærebøger. Stundom tog han helt Vejret af os andre ved at lade skimte igjennem gaadefulde Ord, at han havde været ved „Verdens Ende"; men vi blev omsider kloge paa, at han kunde ingen Verdens Ting, fordi han kjedede sig ved at gaa jævnt fra Blad til Blad. I saadanne Tilfælde som dette kommer Sandheden snart for en Dag; værre er det, naar Folk i Ting, der hænger nøje sammen med det inderste i Mennesket, tager Syvmilestøvlerne paa, løber sig en Tur til „Verdens Ende" og siden gaber op om, hvor langt de har været af By, skønt de egentlig talt intet Rejseudbytte har faaet. Thi paa saadanne Omraader kan Folk nemlig skuffe sig selv i lange Tider, og andre har ondt ved at se, hvad Barnet i Andersens Æventyr saa: „Han har jo ingenting paa!"

Der er en enkelt af det aandelige Livs mange Egne, som Folk farer afsted i, som om de var betalte for det, nemlig i det religiøse. For nogen Tid siden traf jeg en Mand, der havde været Holder af „Enhver Sit". Nu var han det ikke længer, sagde han, og han nævnte som Grund, at Ordene Daab og Nadver ikke havde staaet i et eneste Nummer to hele Maaneder igjennem. Han har sikkert mange Aandsfrænder; det ejendommelige ved ham og dem er, at de ikke har Taalmodighed til at tage Begyndelsen og Mellemleddene med i den religiøse Udvikling. Altid skal Talen dreje sig om det sidste og største; sysler den med Sidespørgsmaal og Forudsætninger, da synes den dem at være spildt eller overflødig.

Hvor langt anderledes bar ikke Gud sig ad i de gamle Dage. En enkelt Forjættelsens Stjærne skinner over Menneskeslægtens Barndom og Israelfolkets tidligste Dage; men der er intet utidigt Hastværk med at faa Forjættelsen om Gudssønnens Komme til Verden udmalet i Enkelthederne, og der er intet Jag med at prædike om et evigt Liv, som ingen Menneskesjæl endnu kunde tænke *sandt* og *sundt* om. Det gik langsomt; der gik 4000 Aar efter Adams Skabelse, inden Frelseren kom ned til os. Gud skaffede først Abraham, Isak og Jakob herlige Nybyggerhjem i Kanaans Land; derpaa lod han deres Efterkommere gjennemgaa et Realskolekursus i Ægypten i 430 Aar; synderlig meget har de nok ikke hørt om høje aandelige Ting i denne Tid; men de fik simpelt hen en Del Opdragelse og Forkundskab, som kunde være dem til Gavn, naar de skulde grundlægge et borgerligt Samfund med lidt Hold i. Loven, som under Guds Medvirkning blev samlet og givet ved Sinai Bjærg, bærer i høj Grad Præget af, at han giver sig Tid. Den tillader Trældom og Flerkoneri, og den taler kun om, hvilken Indflydelse det har paa Menneskelivet her paa Jorden, om den bliver holdt eller den bliver brudt. Der loves ikke en Evighedens Løn eller trues med evig Straf; der tales i det hele taget i saa lavt stemte Toner, at Folket i Sandhed kan være med. Kort sagt, den gamle Pagt bærer helt igjennem Vidnesbyrd om, at Gud ikke vilde friste sit Folk til højrøstet, usand Snak om de største Sandheder, Mennesker kan naa til, men at han fremfor alt satte Pris paa „Sandhed i Hjærtedybet". —

Guds Søn maa ligne sin Fader, og vi kan derfor paa Forhaand vide, at han gik læmpeligt til Værks i det vidunderlige Ordførerskab, han i en Række af Aar udfoldede i sit jordiske Hjemland. Jesu første Lærervirksomhed for jævne Landsbyfolk og Borgere har vi vistnok et samlet Billede af i hans navn kundige Bjærgtale. Om denne skriver Otto Møller: „Her udtalte Herren den himmelske Faders Villie, som den var givet ham at aabenbare og fuldkomme, men som den ogsaa var indskreven fra Skabelsen i alle Menneskers Samvittighed, saa dette Ord fra hans Mund maatte svare igjen i alle deres Hjærter, som endnu var af Sandhed. For saa vidt er denne Tale meget mere bestemt til at fremkalde Længselen og Sukket, vække Hungren og Tørsten, lære alle Tilhørerne, at de var fattige i Aanden, end egentlig give dem det evige Livs Ord, hvorom den indeholdt Forjættelsen; thi Jorden maa altid forberedes, før Sæden kan lægges i den, Trangen vækkes, før den tilfredsstilles". Ja, Bjærgtalen kan vise os, hvor lidt af Hastværk der var over Jesus; han indlader sig slet ikke i den paa Gudsrigets største Gaader; men han tager Folket, hvor dets store Flertal staar, nemlig paa Lovens Grund. Selv de letteste iblandt hans Tilhørere havde vel i deres Sind følt et Krav om, at de skulde skikke sig ordentligt og hensynsfuldt i Samfundet. Saa tager han da dette Krav frem og lyser op over det med en gribende Klarhed og Sikkerhed. I al sin Jævnhed gav Talen Indtrykket af noget stort; Tilhørerne fandt, den var „myndig"; men det var den, fordi den passede for dem — var sand. — Dernæst bør vi lægge Mærke til, at de

Taler, Frelseren holdt uden for Jerusalem, drejer sig om det letfattelige: at de, der vil frelses af ham fra Syndens Ophavsmand, fra Synden selv og dens tunge Følger, maa *tro* paa ham; derimod gik han saa godt som slet ikke ind paa den store Gaade: *Hvorledes* og *hvorved* han var iStand til at frelse. Anderledes forholdt det sig, naar han talte til Folk, der havde Forudsætninger for at kunne høre en mere vidtgaaende Redegjørelse for Frelserværket. Saadanne Mennesker traf han særlig i Jerusalem, Hovedstaden, Universitetsbyen kunne vi vel ogsaa kalde den. Der talte han, som Johannes meddeler os, om Frelsens underfulde Vej: at kun ved Hengivelse i Døden og ved den derpaa følgende Opstandelse vilde han være i Stand til at sejre over det Ondes Hær (se Otto Møllers dygtige Bog: „Om vor Frelse fra det onde".)

I Flugt hermed skal der mindes om den Kjendsgjærning, at de Evangelier, som findes først i „det nye Testamente", og som særlig indeholder Herrens Taler for *Begyndere i Udvikling*, ogsaa er dem der først blev optegnede; medens det dybsindige Johannesevangelium blev skrevet senest og sent.

Den nuværende Kristenheds Ordførere har aldeles vist meget at lære i Retning af at gaa jævnt og sandt frem i deres Tale. Det røber kun liden Menneskekundskab, at en Prædikant idelig og altid prædiker om Frelsens dybeste Hemmeligheder; mangfoldige af hans Tilhørere sluger kun Luft og ser kun Luft, mens han taler. 10 Ord i Bjærgprædikenens Stil om Retskaffenhed i det private Liv og det offentlige, vilde maaske udrette mer end en Aargang lange Prædikener om Daab og Nadver og om „Ordet af Guds egen Mund, der skaber, hvad det nævner". Og det vidner om et Snæversyn uden Lige, at Mænd, der virker for Kristendommens Sag ved særlig at tale og skrive om, hvad der staar i Forbindelse med Kristendommen uden at være dens Kjærnepunkt, maa høre ilde derfor.

For at undgaa Misforstaaelse gjør jeg den Bekjendelse her, at Grundtvigs Oplysning om „Troens Ord" er en kostbar Skat for mig. Men der bør tales om meget andet i Menigheden end denne Oplysning. Ovenstaaende er fremsat i den Tro, at Kristenhedens Svaghed for en stor Del stammer fra, at den kristelige Tale har mistet meget af den Myndighed, et Ord faar, naar det passer for Tilhørernes Udviklingstrin, saa de nødes til at sande det. Myndigheden vil komme igjen i samme Mon som vi lære *at tale sandt* i to Betydninger: sandt for Talerens Vedkommende, saa han „taler kun, hvad han véd, og vidner kun om, hvad han har set", og sandt for Tilhørerne, idet Talen føjer sig efter deres Tarv.

Udkomne Bøger.

Socialistiske Skrifter. Udgivne af det danske Socialdemokrati, ved E. Wiinblad. I. Den socialistiske Stat i Virksomhed. II. Socialismens Filosofi. Af Johannes Huber, Dr. phil. — Disse Smaaskrifter sælges til den billige Pris af 10 Øre Stykket. Vi skulle ved Lejlighed gjøre vore Læsere nærmere bekjendt med dem.

Historisk Arkiv. 5te Hæfte. 1888. Indhold: Den politiske Æventyrer, Amtmand Poul Juel. Af Pastor V. Bang. — Pugatshevs Kosakopstand. Efter A. C. Weisner. — Af A. G. Klapkas Memoirer. — Vi henlede atter vore Læseres Opmærksomhed paa dette interessante og dygtigt redigerede Maanedsskrift. Læseforeninger paa Landet vil ikke fortryde at abonnere paa det.

Festskrift i Anledning af den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling 1888. Paa Foranstaltning af Udstillingens landbohistoriske Udvalg, udgivet af Edvard Holm.

Bjørnstjerne Bjørnson som Digter, Politiker og Personlighed. Et Udkast af Cecilia Holmberg. — (V. Pontoppidans Forlag.)

Mathias H. Rosenørn: Løsrevne Blade af Livsminder. (Samme Forlag.)

Hjem og Skole. Første Aarsberetning fra Dansk Skoleforening. (Konrad Jørgensens Forlag.)

Ejendommeligheder fra det fynske Almuesprog.

Ved *Anton Nielsen.*

Særegne Ord og Udtryk.

Kisglas o: Gummi paa Kirsebærtræer. — Svaarer o: en Drejer (forældet Svensk: Svarfvare. — Lass o: et Læs, læsse, at læse. — Kjørmis o: Kyndelmisse. (Tysk og Hollandsk: Kérmes). — Pallebap o: Fabel, løs Tale. — Kjællingepært o: blødagtig Person. — Klojd o: Plag, ung Hest. — Æretræ o: Ahorn. — Æsk o: Ark. — Tot o: en lille Portion. — Stuk o: en større Portion, ogsaa en Flok. — Turetal o: skiftevis. — Plettetal o: af og til, uregelmæssig. — Tilfald o: Epilepsi. — Tvimser, Tvimseri o: Korn eller Græs som er groet tyndt og svagt. Skjægdun hos en Knøs. — Fims o: Springfyr, vindig, letbevægelig Person, en stundesløs. — Surt Vejr o: Graavejr, fugtig Vejr. — Lurevarnt Vejr c: Vejr som ser ud baade til Regn og Solskin. — Mildt Vejr! Stegende Hede. — Drikkevejr o: naar man drikker meget. — Pus o: Møddingpøl, Pusvand, udtales med langt u. — Plore o: Dynd, Pludler. Heraf disse Skjældsord: Ploretamp, Dyndtøsk. — Flattenkager, at slaa Fl. o: at slaa Smut. — Voos o: Saft, fra Tobaksause, Saften i Træerne. — Funk o: Svampdaase til en Pibe. — Bælgen o: Pibeslangen. — Studering, at komme i St. o: komme i Trætte, i Disput. — I Morgen strax o: i Morgen tidlig. — Løvsøn o: Levesøn, ældste Søn, Hovedarving.

Silkeborg Seminarium

forbereder baade til første og sidste Del af Skolelærereksamen Det vil ved Foredrag og Vejledning i Fagene saa vel som i praktisk Skolegjerning blive tilstræbt at give en fyldig Læreruddannelse. Øvelse i praktisk Skolearbejde kan faas udenfor Realskolens egentlige Undervisningstid i de yngre Klasser. Realskolens omfattende Samlinger benyttes. Undervisningen i Seminariet og Realskolen bliver ellers helt adskilt. I 1887 indstilledes herfra til sidste Del 7 Elever, der alle heldigt bestod Eksamen. I Aar indstilles 12 Elever. Undervisningen ledes af Undertegnede i Forbindelse med Skolebestyrer **Andersen,** Skoleinspektør **Bjerrum,** Organist **Ipsen,** Cand. theol. **Rosenstand** samt Lærerne **Stensballe, P. J. M. Winther, A. Kirkeskov** og **M. Mortensen** (Drejø). De Elever, der ønske det, kunne faa Undervisning i Sløjd og svensk Gymnastik. Sidste Aar fik 12 Elever herfra Understøttelse af Staten. Betalingen er 10—12 Kr. maanedlig; fattige Elever kunne faa Moderation, og Lærersønner ville altid, hvis de have Anlæg for Lærergjerningen, kunne faa mindst halv Friplads. Nærmere Oplysninger gives af Undertegnede.

Kr. Johansen.

Vestbirk Højskole

ved Horsens.

Undervisning for Karle fra November til April i de almindelige Højskolefag.

I en særskilt **Haandværkerafdeling,** der ledes af Arkitekt **Anton Hansen,** gives hver Dag Undervisning i geometrisk Tegning, Frihaandstegning, Projektionstegning og Fagtegning, med særligt Hensyn til det praktiske Livs Krav.

Betaling for Kost, Ophold og Undervisning i alle 5 Maaneder 145 Kr. Enkelte Maaneder 30 à 32 Kr.

Grønvold Nielsen,
Forstander.

Sorø Højskole,

som er overtagen af Undertegnede, aabnes i den nye Bygning til Novbr. (for Karle).

Marvede Præstegaard pr. Kårrebæksminde. i Maj 1888.

F. Møller, Præst. **Jutta Møller,** f. Bojsen. **C. Bjerre,** Kapellan.

Lærer Kristensen, Tirslunde Holsted.

Schandorph: Fremmed og Hjemlg uopsk. 200 (400). K. Gjellerup: Klassisk Maand. uopsk. 175 (350). do. Sant Just: 200 (450). H. Bang: Haabløse Slægter, uopsk 235 (500). Calderon: Den standh. Prins. 115 (225). H. Drakmann: Vandenes Datter, 225 (450). Byron: udvlg. Dram. Digte 1ste Bind, uopsk. 235 (500). Tang: poetisk Læsebog, godt indb. 100. Richardt: halvhundrede Digte. 60 (200). O. Møller: Nutids Fritænkeri, 110 (200). Kr. Johansen: Om Opdragelsen, 175 (300). H Dahl: Dansk Hjælpeordbog, 400 (1000). V. A. Blok: Lærbg. Historie, 335 (600). C. F. Allen: Lærbg. Danm. Hist., 135 (300). C. Evald: Verd. Hist 2. 3. 4. Bind, 140 (325). Levinsen: Kirke Hist., 50 (200). Jørgensen: Astronomi, 75 (175). Erslev: Planterigets Naturhist., 135 (300). Granzon: Geografi Nr. 1, 200 (350). Pio: Fransk Lærebg. Begynd., 100. K. Høyer: Kemi, 3. Opl. 50 (150). Jørgensen: Kemi, 65 (200). Steen: Arithmatik, 35 (75). Do. Opgaver, 75 (175). Mundt: Plangeometri pl. Trigon 65 (265). Do. Stereometri sph. Trigon, 50 (165). Feddersen: Naturens Bog, 50. Rindom: Kathekismus, 75 (225). Grundtvig: kirkl. Lejlighedstaler, godt indb. 275 (600). H. Rørdam: til Minde om P. Rørdam, 30 (80). Barfod: Mindeskrift S. Grundtvig, 35 (100). Sendes pr. Postopgrævning.

Folk fra Landet,

som kommer til Kjøbenhavn i Udstillingstiden, kan bo hos L. Rasmussen, Forhaabningsholms Allé, Nr. 5 A, 2den Sal til venstre.

Spørgsmaal.

En Mand, der har arbejdet som Friskolelærer i 16 Aar og derved ofret sin Formue og sine bedste Kræfter og i den Tid har samlet sig lidt Gjæld og 8 raske, ukonfirmerede Børn, der ikke savner andet end Føde og Klæder, har nu havt Held til paa billige Vilkaar at kjøbe en lille Ejendom, der sammen med en anden Forretning nok kan føde Familjen, men som han umulig kan beholde, hvis han ikke kan faa et Laan paa 1500 Kr. med Pant i Ejendommen efter Kreditforeningslaanet. Hvis det mulig skulde findes en Mand eller Kvinde, der kunde raade Bod herpaa, bedes de at indsende et Brev, mrkt. „Menneskelig Hjælp, 10—15", til dette Blads Kontor.

En Pige af Bondestaeden kan strakt faa Plads for at lære Mejeri (Fællesmejeri med Dampkraft) og om Eftermiddagen deltage i andet i Huset forefaldende Arbejde. og om det forlanges, deltage i Malkningen. Halvaarlig Løn 50 Kr. Billet. mrkt. „Mejeri" indsendes til Bladets Kontor.

Udstillingsgjæster

og andre Tilrejsende kan fra 1ste Maj for rimelig Pris faa Værelse og Kost for enkelte Dage eller for længere Tid paa **Køben havns Højskole,** Chr. Winthersvej 25, Kjøbenhavn V. Hvem der ønsker at sikre sig Plads, maa helst i Forvejen skrive til mig derom. **F. Falkenstjerne.**

Elegante Rejsehaandkufferter,

særdeles rummelige og solide, anbefales enhver à 5 Kr. pr. Stk., har før kostet 12 Kr. pr. Stk. Forsendes fra J. Knudsen, Bajlum pr. Roslev St.

Bandagist Th. Bjerring,

Sygeplejeartikler & Forbindstoffer,
1, Frederiksberggade 1,
„Røde Kors" ved Siden af Apotheket.

Undertegnede anbefaler sit velassorterede Lager af reelle Vine, Rom, Cognac Puncheessentser & Likører.

Særlig anbefales en mild og styrkende

hvid Oportovin

som fortrinlig for saadanne Syge, hvem Lægerne tilraader at drikke Vin.

Pris pr. 1/1 Btl. 2 Kroner.

Peter Buch,
Halmtorvet 8, København V.

Askov Lærlinger

holder sit andet aarlige Fællesmøde paa Askov Højskole den 29de Juni d. A. fra Kl. 8 Morgen til 11 Aften med Foredrag af Schrøder, Forhandling, Fællesspisning m. m. Indmeldelser sendes til Fru Schrøder inden 25de Juni, og ønskes der Nattelogi, meldes det inden 20de Juni. Betaling for alt 1 Krone.

Foreningen af Askov Lærlinger kan atter i Vinteren 1888—89 understøtte nogle Mænd og Kvinder til et Ophold paa Folkehøjskolen i Askov. — Selvskrevne Ansøgninger — ledsagede af Vidnesbyrd om Trang og Værdighed — sendes til Forstander Schrøder inden 20de Juli d. A.

Dalum Landbrugsskole ved Odense, d. 19. Maj 1888.

P. St. V.
Hans Appel.

Tilrejsende

kan stadig faa Ophold i Kjøbenhavns Højskolesamfund, Kultorvet Nr. 2, 1. Sal, hos Karen Jensen

ENHVER SIT.

Ugeblad for Politik og Kristendom.

Udgivet af **Henning Jensen** og **Kristensen-Randers.**

Enhver Sit behandler politiske, kirkelige og sociale Spørgsmaal fra et frisindet, kristeligt Standpunkt.

Enhver Sit indeholder stadig Breve fra Rigsdagen og Politiske Breve og jævnlig Nutidsprædikener af *Henning Jensen.*

Bladet bestilles paa alle Postkontorer, Brevsamlingssteder og hos Landpostbudene. Det koster 1 Kr. 25 Øre Kvartalet. Demokratiske Foreninger, der bestiller et større Antal Eksemplarer, faar Rabat.

Bekjendtgjørelser indrykkes for 10 Øre Linjen. Indrykkes en Bekjendtgjørelse 3 Gange, gives Rabat.

Ansvarhavende Redaktør: **Henning Jensen**
Rasmussen & Olsens Bogtrykkeri,
Kjøbenhavn, K.